

Sygn. akt II AKa 436/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2017r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Marek Motuk

Sędziowie: SA – Maria Mrozik- Szttykiel

SA – Paweł Rysiński (spr.)

Protokolant: – st. sekr. sąd. Małgorzata Reingruber

przy udziale Prokuratora Anny Adamiak

i oskarżyciela subsydiarnego – Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o.

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2017 r. w Warszawie

sprawy K. R. (1) urodz. (...) w T. c. F.

oskarżonej o czyn z art. 296 § 1 i 3 k.k.

na skutek apelacji, wniesionych przez obrońcę oskarżonej i Prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 6 maja 2015 r. sygn. akt VIII K 179/13

- 1. uchyła zaskarżony wyrok w części dotyczącej oskarżonej K. R. (1);*
- 2. na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. postępowanie karne o przestępstwo zarzucane oskarżonej K. R. (1) subsydiarnym aktem oskarżenia umarza;*
- 3. wydatkami poniesionymi w sprawie obciąża oskarżyciela subsydiarnego Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o.*

UZASADNIENIE

Subsydiarnym aktem oskarżenia **K. R. (1)** została oskarżona o to, że:

- w okresie od 7 stycznia 2002 roku do 11 sierpnia 2004 roku w W., jako główna księgowa Państwowego Przedsiębiorstwa (...) z/s w W., będąc osobą obowiązana na mocy zawartej umowy o pracę, Regulaminu Organizacyjnego stanowiącego integralną część Statutu Przedsiębiorstwa oraz pełnomocnictwa z dnia 1 lutego 1998 roku, do zajmowania się sprawami majątkowymi, nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku dbałości o należyte zajmowanie się sprawami majątkowymi ww. przedsiębiorstwa i wiedząc, że żadna z osób uprawniona do działania w imieniu (...) nie dokonała zakupu w dniu 7 stycznia 2002 roku obligacji Stoczni (...) SA, nie podjęła czynności mających na celu ustalenie osoby odpowiedzialnej za zawarcie transakcji, zakwestionowanie skuteczności nabycia ww. obligacji, bądź unieważnienia tej transakcji, którym to zachowaniem zaakceptowała czynność prawną dokonaną z rażącym naruszeniem m. in. art. 50 i art. 51 ustawy z dnia 25 września 1981 roku o przedsiębiorstwach państwowych

oraz art. 24 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 25 września 1981 roku o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego, czym spowodowała wyrządzenie (...) szkody majątkowej w wielkich rozmiarach w kwocie 2.500.000 złotych,

tj. o czyn z art. 296 § 1 i 3 k.k.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 6 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uznał oskarżaną za winną popełnienia zarzucanego jej czynu za co wymierzył jej karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na 2 – letni okres próby.

Po rozpoznaniu wniesionych na korzyść oskarżonej apelacji obrońcy i prokuratora Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 27 listopada 2015 r. zmienił zaskarżony wyrok i uniewinnił oskarżoną od popełnienia zarzucanego jej czynu.

Po rozpoznaniu kasacji od tego wyroku, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 11 października 2016 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja obrońcy zarzuciła wyrokowi Sądu Okręgowego obrazę prawa materialnego przez błędne przyjęcie, że oskarżona swym zachowaniem wypełniła znamiona art. 296 § 1 i 3 k.k. Już sama treść owego zarzutu, tym bardziej zaś w kontekście jego uzasadnienia wskazuje, że obrońca w istocie stawia orzeczeniu zarzut błędnych ustaleń faktycznych, a więc taki, jaki we wniesionym środku odwoławczym formułuje prokurator.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny ustalił natomiast, że w sprawie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza, a to brak skargi uprawnionego oskarżyciela – art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., a więc okoliczność wyłączającą postępowanie.

Istota i specyfika subsydiarnego aktu oskarżenia, poza innymi wymogami ustawowymi z art. 55 § 1 k.p.k., sprowadza się do konieczności oskarżenia osoby o czyn, co do którego to czynu prokurator odmówił wszczęcia postępowania, bądź postępowanie umorzył, a nie o czyn inny – nie posiadający przymiotu tożsamości z czynem będącym przedmiotem postępowania przygotowawczego.

W sprawie niniejszej śledztwo wszczęto w sprawie: niedopełnienia w dniu 7 stycznia 2002 r. obowiązku należytej dbałości o interesy majątkowe (...) przez podjęcie decyzji o zakupie obligacji (...) S.A. i wyrządzenie tym szkody majątkowej w wielkich rozmiarach w kwocie 2.500.000 zł. Sprawa w tym zakresie nie przekształciła się w postępowanie in personam – oskarżonej K. R. w toku śledztwa nie postawiono zarzutu. Nie mniej z obu postanowień o umorzeniu śledztwa jednoznacznie wynika (post. z dnia 26 czerwca 2007 r. i z dnia 2 stycznia 2008 r. – k. 980 – 999 t. V akt), że przedmiotem postępowania, które nie doprowadziło do przedstawienia K. R. zarzutu, był zakup przez nią w dniu 7 stycznia 2002 r. przedmiotowych obligacji, a nie inne, późniejsze jej zachowania jako głównej księgowej przedsiębiorstwa. W odniesieniu do K. R. prokurator w postanowieniu o umorzeniu postępowania stwierdza jedynie, że: „brak jest dowodu, że K. R. dokonała, czy też zaakceptowała złożoną przez (...) Bank S.A. ofertę nabycia obligacji (...) S.A. ... nie podejmowała żadnej decyzji w odniesieniu do przeprowadzonej w dniu 7 stycznia 2002 r. transakcji ... w tej dacie przebywała na szkoleniu ... nie zajmowała się sprawą” – k. 998 akt. Tylko ten zakres zachowań – w dniu 7 stycznia 2002 r. – był badany w śledztwie, jego przedmiotem nie były w żadnym razie zachowania K. R. po tej dacie, mające ewentualnie prowadzić do ustalenia zleceniodawcy nabycia obligacji i innych działań zmierzających do unieważnienia tej transakcji, czy ograniczenia wysokości szkody w inny sposób.

Ponieważ zarzut stawiany w subsydiarnym akcie oskarżenia (art. 55 § 1 k.p.k.) musi być tożsamy z tym, który był przedmiotem śledztwa – w sprawie niniejszej nie został zachowany wymóg tożsamości czynów.

W subsydiarnym akcie oskarżenia K. R. (1) oskarżyciel zarzucił niedopełnienie obowiązków w okresie od 7 stycznia 2002 r. do 11 sierpnia 2004 r. przez niepodjęcie czynności w celu:

- ustalenia osoby odpowiedzialnej za kupno przedmiotowych obligacji,
- zakwestionowania skuteczności ich nabycia,
- unieważnienia transakcji ich nabycia.

Powyższe świadczy o zarzuceniu aktem oskarżenia czynu innego niż ten, który był przedmiotem śledztwa. Żadna z czynności wykonawczych objętych zarzutem subsydiarnego aktu oskarżenia nie była przedmiotem śledztwa. Co więcej czasokres czynu zarzucanego w a/o jest rażąco odmienny, a w kontekście ustaleń sądu przyjętych w zaskarżonym wyroku – wykluczających popełnienie przestępstwa w dniu 7 stycznia 2002 r. – w istocie „rozrywa” związek między zachowaniami będącymi przedmiotem śledztwa, a będącymi przedmiotem czynu zarzucanego w a/o. Te jako mające charakter następczy, a prowadzący do zmniejszenia, bądź wyeliminowania skutków nabycia obligacji, w żadnym razie nie mogą być utożsamiane z zachowaniami, które badano w śledztwie – kto, dlaczego i czy zasadnie, z ekonomicznego punktu widzenia, zlecił nabycie owych obligacji.

W tym stanie rzeczy uznać należało, że oskarżyciel subsydiarny zarzucił K. R. w akcie oskarżenia czyn inny, niż ten który był przedmiotem umorzonego śledztwa. Brak tożsamości czynów stwarza w tym stanie rzeczy zaistnienie negatywnej przesłanki procesowej w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela – art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. To zaś skutkuje wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., a w konsekwencji konieczność uchylecia zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania karnego o przestępstwo zarzucane w subsydiarnym akcie oskarżenia.

Z tych powodów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku, wydatkami poniesionymi w sprawie obciążając oskarżyciela subsydiarnego.